

Scenariusz zajęć w oparciu o książkę

Ewy Martynkien, *Jak zdobyć supermoce*, Wydawnictwo *Literatura*, Łódź 2021

Autor: Alina Janiszewska

Typ zajęć: godzina wychowawcza, język polski, zajęcia dodatkowe

Wiek uczniów: 10–12 lat

Czas: 2–3 godziny lekcyjne

Temat: Supermoce w działaniu.

Spotkanie z książką Ewy Martynkien, *Jak zdobyć supermoce*.

Cele:

Uczeń potrafi:

- określić elementy świata przedstawionego,
- powiązać wartości z wydarzeniami,
- przedstawić superbohaterów,
- scharakteryzować bohaterkę powieści,
- wymienić i sklasyfikować supermoce bohaterów,
- wyjaśnić znaczenie tytułu książki,
- zaproponować sposoby odkrywania supermocy,
- wypowiadać się na forum grupy.

Metody i formy pracy:

praca indywidualna, praca w grupie, praca z klasą, dyskusja, elementy dramy (scenki improwizowane, rola na papierze, tunel myśli, w płaszczu eksperta, poza), mapa mentalna, dyskusja, praca z tekstem literackim, praca plastyczna, zabawy dydaktyczne.

Materialy:

- książka Ewy Martynkien, *Jak zdobyć supermoce*, Wydawnictwo *Literatura*, Łódź 2021,
- kartki samoprzylepne,
- arkusze papieru, markery,
- wstążki, skakanki, taśma malarska,
- karty wartości.

Przebieg zajęć

Powitanie (zabawa dydaktyczna)

Nauczyciel proponuje dzieciom, które siedzą w kręgu, zabawę powitalną: *Miejsce po mojej prawej stronie jest puste, serdecznie zapraszam na nie ...* (np. *ambitną Anię*). Następnie, wybrana wcześniej osoba, zgodnie z powyższą zasadą, zaprasza kolejną koleżankę/kolejnego kolegę komplementem zaczynającym się na pierwszą literę jej/jego imienia.

Karty wartości, dyskusja (wrażenia czytelnice)

Uczniowie i uczennice losują kartę z zapisanym słowem – wartością. Na odwrocie każdy indywidualnie zapisuje jedno wydarzenie z przeczytanego tekstu, które się z nią wiąże. Następnie wszyscy rozchodzą się po sali, poszukując osoby/osób z tym samym pojęciem, pokazują sobie nawzajem karty, a potem rozmawiają nt. książki, o swoich wrażeniach czytelnicznych, uzasadniają, dlaczego połączono wydarzenie z daną wartością, itp.

(Uwagi organizacyjne: każda wartość powtarza się. Wśród kart mogą znaleźć się takie przykładowe pojęcia, jak: akceptacja, aktywność, bezinteresowność, czułość, dobro, miłość, nauka, obowiązkowość, odwaga, optymizm, pracowitość, rodzina, szczerść, szczęście, szlachetność, śmiałość, uczuciowość, wierność, wytrwałość, zaradność, zgoda, życie, życzliwość).

Linia czasu, karty wartości, dyskusja

Nauczyciel/nauczycielka przykleja na podłodze np. taśmę malarską (można też wykorzystać np. wstążkę, skakanki, sznurek), mówiąc, że jest to linia czasu i z jednej strony zaznacza początek akcji książki, a drugiej koniec. Uczestnicy i uczestniczki zajęć rozchodzą się po sali. Ich zadaniem jest, patrząc na swoje karty oraz rozmawiając z koleżankami i kolegami, ustalić chronologiczną kolejność wydarzeń oraz odpowiednio ustawić się na linii czasu. Jeśli wydarzenia się powtarzają, jedno z dzieci staje za plecami drugiego. Po ustawieniu się (można też usiąść przy linii czasu) każdy po kolei czyta to, co jest zapisane na odwrocie karty wartości. Następnie wszyscy zastanawiają się, o co by uzupełniono ten tak powstały plan wydarzeń, które z wydarzeń się powtarzały i dlaczego, które były ważne/ciekawe/niesamowite/zaskakujące, a które miały decydujący wpływ na życie głównej bohaterki.

O czym marzyła Iga?

Jakie przeszkody napotykała? A co/kto jej pomógł w realizacji postawionych sobie celów?

Jakie inne postaci pojawiły się w tekście? Jakie relacje łączą je z Igą?

Rola na podłodze, dyskusja

Uczniowie i uczennice wymieniają swoich znanych sobie superbohaterów, skąd ich znają, następnie wybierają spośród nich np. czterech (Spiderman, Wonder Woman, Thor, Kapitan Ameryka, etc.). Nauczyciel/nauczycielka kładzie w czterech różnych miejscach plakaty z imionami superbohaterów.

Uczestnicy i uczestniczki zajęć siadają przy wybranym przez siebie plakacie, a następnie, chętna osoba kładzie się na papierze, oddając w formie pozy (symbolicznie) postać i jej supermoc, pozostali zaś odrysowują go. Później wszyscy wypisują markerami:

– w głowie – *co może myśleć superbohater?*,

– w tułowi – *co może czuć?*,

– w nogach – *jak działa?*

Po wykonaniu prac, dzieci wieszają plakaty na jednej ścianie i oglądając je, wypisują na kartkach samoprzylepnych odpowiedzi na pytanie:

Co sądzę o superbohaterach?

Kartki te przyklepiają wokół plakatów.

Na koniec tej części wszyscy zastanawiają się:

Skąd ludzie czerpią wiedzę na temat superbohaterów?

Dlaczego tak wiele filmów/tekstów powstaje ich temat?

Jakie supermoce posiadają bohaterowie, w jaki sposób je wykorzystują?

Dlaczego Iga chciała być podobna do superbohaterów?

W dyskusji warto odwołać się też do podobnych postaci z mitów, legend, baśni. Posłużyć się można pojęciami: fikcja literacka czy fantastyka.

Rola na podłodze z Igą

Nauczyciel/nauczycielka dzieli klasę na grupy i rozdaje im przykładowe fragmenty książki:

Gr. 1

Zza autobusu wyloniła się pani Eulalia, nasza sąsiadka. (...) Kierowała się w stronę sklepu spożywczego, szukając czegoś w przepastnej podręcznej torbie. W ogóle nie patrzyła pod nogi.

– O nie! – wyrwało mi się, bo w chodniku kilkanaście metrów przed nią był olbrzymi wykop.

Wprawdzie z trzech stron otoczono go specjalnymi barierkami, ale od tej, z której zbliżała się pani Eulalia, barierka leżała przewrócona. W pobliżu nie było też nikogo, kto mógłby ją ostrzec. Musiałam działać! Byłam tak przejęta, że kompletnie zapomniałam o tym, gdzie jestem, i nie spojrzałam pod nogi. To znaczy spojrzałam, ale było już za późno, gdy nagle się zorientowałam, że stoję na skraju zjeżdżalni. Zamachnęłam się nogą zbyt mocno i nie miałam gdzie jej teraz podeprzeć. Poczulałam się jak podrywający się do lotu ptak, który nie opanował jeszcze tej sztuki. (str. 8–9)

Gr. 2.

W jednym z nich popiskujące radośnie maluchy beztróska skakały na ogromnej trampolinie. Marzyłam o takiej, gdy byłam mała. Można było wyczyniać na niej niezłe akrobacje. Zatrzymałam

się, żeby popatrzeć na rozbawione dzieciaki. (...) Z jednego z garaży ustawionych wzdłuż ogrodzenia wyjeżdżał samochód.

– *Bestia! Bestia!* – zawołał chłopczyk bez buta. Dzieci zastygły przerażone. Po czym wszystkie, jedno po drugim, zaczęły ewakuować się z trampoliny.

– *Przejdzie ją!* – uderzyła w płacz dziewczynka w białej sukience z falbanką, biegnąc do furtki. Dopiero teraz zauważyłam małego rudego kociaka, który przycupnął obok krawężnika, dokąd zbliżał się. Rzuciłam się w jego stronę.

– *Nie! Proszę się zatrzymać!* – krzyknęłam, machając do zapatrzonej w lusterko dziewczyny za kierownicą. Nie wiem, czy mnie widziała. Miała olbrzymie przeciwsłoneczne okulary i słomkowy kapelusz z wielkim rondem. Cień maski samochodu przysłaniał już niczego nieświadomego zwierzaka, gdy padłam na przód czarnego volvo. Jego właścicielka zahamowała gwałtownie. Położyłam się na brzuchu i wyciągnęłam filigranową Bestię spod auta. (str. 53–54)

Gr. 3

Jednak zawahał się. Stał przez moment, patrząc przed siebie. Zrobił krok do przodu, potem znów się cofnął. Nie zaprezentował przecież wszystkich swoich umiejętności. A ja dobrze je znałam, podglądając czasem, jak ćwiczył. Byłoby fatalnie, gdyby nie pokazał, na co go stać. Odwróciłam się do długonogiej dziewczyny, która się spóźniła, i gestem wskazałam jej deskę. Dziewczyna skinęła głową i podała mi ją. Podbiegłam pod scenę, wskoczyłam na stopień i pchnęłam deskę w stronę Kuby. Wycofałam się bokiem, żeby nie blokować sceny. Od razu wskoczył na nią i gdy tylko znalazła się pod jego stopami, wykonał brawurowy skok z obrotem, lądując na desce, potem podjechał jeszcze na poręcz i na rampę. (str. 127)

Najpierw kolejne grupy przygotowują na podstawie tekstu krótkie scenki improwizowane przedstawiające Ige w różnych sytuacjach, a potem pokazują je na forum klasy.

Następnie jedna z osób w (w tym samym) zespole wchodzi w rolę Igi z opisanej sytuacji i kładzie się na plakacie. Pozostali odrysowują dziewczynkę, i podobnie jak we wcześniejszym ćwiczeniu, wpisują:

– w głowie – *co może myśleć superbohater?*,

– w tułowie – *co może czuć?*,

– w nogach – *jak działa?*

Plakaty wieszane są na ścianie (jeśli to możliwe – na przeciwległej do superbohaterów).

Po prezentacji efektów pracy uczestnicy i uczestniczki odpowiadają na pytania, np.:

Co sądzicie o Idze?

Jakie podobieństwa i różnice dostrzegacie między Igą a superbohaterami?

Czy Iga posiada supermoce? Jeśli tak, to jakie?

Który z bohaterów/bohatek jest wam bliższy?

Swój wybór dzieci pokazują, stając po wybranej stronie, przy bohaterze, a niezdecydowani pośrodku. Każdy indywidualnie uzasadnia swój wybór. Po dyskusji można zmienić miejsce.

Mapa myśli, dyskusja

Uczestnicy i uczestniczki zajęć, w wyniku dyskusji ustalają, czym są „supermoce”. Swoje spostrzeżenia zapisują na tablicy w formie mapy mentalnej. Zastanawiają się także nad znaczeniem wyrażen: *zdobyć supermoce* oraz *odkryć supermoce*, a także jak rozumieją tytuł książki.

W płaszczu eksperta

Nauczyciel/nauczycielka, dzieli uczniów i uczennice na zespoły ekspertów (np. artystów, sportowców, nauczycieli, naukowców) i mówi, aby wyobrazili sobie, że są „odkrywcami supermocy” u innych ludzi. W jaki sposób to zrobią? Efekty pracy przedstawione są w ustalony przez klasę sposób (np. formie konferencji naukowej).

Po prezentacji efektów pracy wszyscy zastanawiają się, co my możemy zrobić, aby odkrywać/dostrzegać/wzmacniać swoje supermoce u siebie i innych ludzi. Czy jest to trudne zadanie? Po co odkrywać/zdobywać supermoce? Jak można je wykorzystać w codziennym życiu? Co sprawia, że ludzie są szczęśliwi/spełnieni?

Tunel myśli

Nauczyciel/nauczycielka (albo wybrana osoba z klasy), będąca w roli głównej bohaterki, mówi: *Mam na imię Iga. Niedawno poznaliście moją historię. Powiedzcie mi, czego was nauczyła?*

Uczniowie i uczennice stają w dwóch rzędach twarzą do siebie, a nauczyciel/nauczycielka (albo wybrana osoba w klasie) będąca w roli Igi, przechodzi pomiędzy nimi, słuchając swobodnych wypowiedzi.

Po wykonaniu ćwiczenia wnioski zapisywane są na tablicy.

Podsumowanie zajęć

Poza SUKCES – NIEMOC

Uczniowie i uczennice rozchodzą się wolno po sali, na znak nauczyciela/nauczycielki przez kilka sekund zastygają w formie pozy, pokazując „postawę słabości” – odzwierciedlającą niemoc, niemożność zrobienia czegoś, a później znów swobodnie poruszają po sali.

Na kolejny znak – przez kilka sekund zastygają w formie pozy, pokazując „postawę mocy” – oddającą poczucie sukcesu, wiarę w swoje możliwości, a potem w ten sposób poruszają się po sali. Na koniec zastanawiają się nad zagadnieniami:

Czy nasza postawa i nastawienie mają wpływ na sukces? W jaki sposób? Dlaczego?

Czy można zmienić porażkę w sukces? W jaki sposób?

Na ćwiczenia podsumowanie nauczycielka/nauczyciel zwraca uwagę, że każdemu zdarzają się chwile gorsze i lepsze w życiu, co często można rozpoznać po mowie naszego ciała. Warto siebie i innych obserwować oraz przekazywać „iskierki dobrej energii” koleżankom i kolegom. A uśmiech i wyprostowana postawa często wpływają na dobre samopoczucie nie tylko własne, ale i innych.

Drzewo supermocy

Uczniowie i uczennice przygotowują duży plakat – szkielet drzewa i wieszają go na ścianie. Następnie, już indywidualnie, wycinają z papieru kilka liści, zapisują/rysują nasze supermoce (np. uśmiech, radość, cierpliwość, czas, pomoc, aktywność). Kiedy kartki zostają przypięte do gałęzi, można podyskutować na temat mocnych stron dzieci, ale też tego, co może ich czekać za drzwiami klasy. Czego mogą potrzebować za chwilę, za godzinę, za dwie?

Na koniec zajęć chętne osoby podchodzą do drzewa i zabierają ze sobą do domu kartkę z zapisem tej supermocy, którą chcieliby uważnie praktykować i obserwować u siebie przez resztę dnia.